

اظهار نظر کارشناسی درباره: «لایحه اصلاح ماده ۷۱۳ قانون مجازات اسلامی»

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

شماره مسلسل: ۲۰۹۹۷
کد موضوعی: ۲۴۰

مرکز پژوهش‌های
مجلس شورای اسلامی

دوره دوازدهم، سال دوم

ثبت: ۲۷۹

تاریخ انتشار:

۱۴۰۴/۷/۵

عنوان گزارش:

اظهار نظر کارشناسی درباره: «لایحه اصلاح ماده ۷۱۳ قانون مجازات اسلامی»

نام دفتر:

مطالعات حقوقی (گروه حقوق جزا)

تهیه و تدوین:

سید میثم عظیمی

ناظران علمی:

جلیل محبی، احمد حکیم جوادی

اظهار نظر کننده:

رامین مالک

گرافیک و صفحه آرایی:

نرجس امیراحمدی

ویراستار ادبی:

واژه‌های کلیدی:

۱. جراحات نافذ
۲. قانون مجازات
۳. متون فقهی

تاریخ شروع مطالعه:

۱۴۰۴/۴/۱

فهرست مطالب

۶	چکیده
۷	خلاصه مدیریتی
۷	۱. مقدمه
۸	۲. بررسی سابقه تقنینی در خصوص جراحات نافذ در قوانین کیفری
۸	۳. دیدگاه‌های فقهی در خصوص معنای اصطلاحی نافذ
۹	۴. بررسی مفاد لایحه پیشنهادی
۱۰	۵. جدول تطبیقی لایحه
۱۰	۶. جمع بندی
۱۱	منابع و مأخذ

اظهار نظر کارشناسی درباره: «لایحه اصلاح ماده ۷۱۳ قانون مجازات اسلامی»

چکیده

یکی از مهم‌ترین بخش‌های قانون مجازات اسلامی به تبع متون فقه جزایی موضوع تعیین دیه اعم از مقدر و غیر مقدر در جنایات علیه تمامیت جسمانی می‌باشد. بر همین اساس در قانون مجازات اسلامی ذیل کتاب دیات، قواعد و احکام مربوط به این موضوع به نحو تفصیلی و دقیق در خصوص دیه نفس، اعضاء و منافع مطرح گردیده است. یکی از این موارد موضوع تعیین دیه در زخم‌ها و جراحاتی است که به هر یک از اعضای بدن وارد می‌شود. به همین منظور مواد (۷۰۹) تا (۷۱۵) از قانون مجازات اسلامی ۱۳۹۲ ضمن ارائه تعاریف هر یک از جراحاتی که به سر، صورت یا سایر اعضای بدن وارد می‌شود به تعیین میزان دیه آن می‌پردازد. در همین راستا ماده (۷۱۳) قانون مذکور در مقام تعریف جراحات «نافذ» و تعیین میزان دیه این نوع جنایت مقرر می‌دارد: «نافذ جراحی است که با فرورفتن وسیله‌ای مانند نیزه یا گلوله در دست یا پا ایجاد می‌شود. دیه آن در مرد یک‌دهم دیه کامل است و در زن ارش ثابت می‌شود». با عنایت به برخی اختلافات فقهی در این خصوص و همچنین افزایش نامتناسب میزان دیه در برخی از انواع جراحات نافذ مطابق با تعریف فعلی از این نوع جراحی، لایحه اصلاح این ماده قانونی در تاریخ ۱۴۰۳/۱۲/۱۵ تقدیم مجلس شورای اسلامی گردیده است. از این رو گزارش حاضر ضمن بررسی مواد قانونی و دیدگاه‌های فقهی راجع به این موضوع به بررسی لایحه اصلاحی می‌پردازد.

۱. ماده ۴۴۸ قانون مجازات اسلامی:

دیه مقدر، مال معینی است که در شرع مقدس به سبب جنایت غیر عمدی بر نفس، عضو یا منفعت، یا جنایت عمدی در مواردی که به هر جهتی قصاص ندارد، مقرر شده است. ماده ۴۴۹ قانون مجازات اسلامی: ارش، دیه غیر مقدر است که میزان آن در شرع تعیین نشده است و دادگاه با لحاظ نوع و کیفیت جنایت و تاثیر آن بر سلامت مجنی علیه و میزان خسارت وارده با در نظر گرفتن دیه مقدر و با جلب نظر کارشناس میزان آن را تعیین می‌کند. مقررات دیه مقدر در مورد ارش نیز جریان دارد مگر اینکه در این قانون ترتیب دیگری مقرر شود.

« خلاصه مدیریتی

قوانین مربوط به جراحات نافذه که در نزاع‌های دسته‌جمعی و ضرب و جرح‌های ارجاعی به محاکم مورد استناد قرار می‌گیرد، یکی از مباحث قابل توجه در بخش دیات قانون مجازات اسلامی است که از لحاظ مستندات فقهی، در این رابطه اختلاف دیدگاه به چشم می‌خورد. به‌منظور رفع برخی ابهامات و اشکالات عملی ناشی از تعریف جراحاتی که در قالب جراحات «نافذه» واقع می‌شود، [لایحه اصلاح ماده \(۷۱۳\) قانون مجازات اسلامی](#) مصوب ۱۳۹۲/۲/۱ تهیه گردیده است. توضیح آنکه با عنایت به اطلاق ماده مذکور در تعریف جراحات نافذه از حیث عدم توجه و تصریح به عمق جراحات وارده، در حال حاضر به استناد اطلاق ماده مذکور بدون لحاظ نمودن عمق جراحات وارده و صرفاً به جهت ایراد آسیب به وسیله نیزه یا گلوله مرتکب به پرداخت یک‌دهم دیه کامل بابت جراحات نافذه محکوم می‌شود. این وضعیت در مواردی که جراحات متعدد بوده؛ ولی در عین حال جراحات عمیقی هم وارد نشده باشد موجب می‌گردد با هر تعداد جراحات، مرتکب به پرداخت دیات متعدد محکوم شود و این امر در مواردی موجب افزایش نامتناسب میزان دیه پرداختی بالغ بر چند فقره دیه کامل خواهد شد این وضعیت در حالی است که مطابق ماده (۷۰۹) قانون مجازات اسلامی در جراحات «متلاحمه» یعنی جراحاتی که موجب بریدگی عمیق گوشت شود و در عین حال به پوست نازک استخوان نرسد سه صدم دیه کامل تعلق خواهد گرفت. با عنایت به اینکه این موضوع ریشه در مباحث فقه جزایی دارد ضرورت دارد با لحاظ مبانی فقهی و دیدگاه‌های فقها در این خصوص نسبت به اصلاح این موضوع بازنگری لازم صورت پذیرد. لایحه اصلاحی نیز به‌منظور رفع این ایراد ارائه گردیده است. در این اصلاحیه با مدنظر قرار دادن دیدگاه برخی از فقها نسبت به تعریف جراحات نافذه بازنگری صورت گرفته است. در این اصلاحیه با عنایت به ضرورت توجه به عمق جراحات وارده، زمانی جراحات از مصادیق جراحات نافذه خواهد بود که با فرورفتن وسیله‌ای مانند نیزه یا گلوله در دست یا پا و خارج شدن از طرف دیگر ایجاد شده باشد. در غیر این صورت یعنی حالتی که جراحات فاقد عمق این چنینی باشد حسب مورد مطابق با موارد مندرج در ماده (۷۱۰) قانون مجازات اسلامی تطبیق داده می‌شود و دیه یا ارش تعیین می‌گردد. با عنایت به بررسی فقهی موضوع و انطباق این اصلاحیه با برخی دیدگاه‌های فقهی تصویب لایحه اصلاحی با اعمال برخی اصلاحات مورد پیشنهاد می‌باشد.

« ۱. مقدمه

مقررات مربوط به جراحات نافذه به‌عنوان یکی از مسائل کاربردی در زمینه فقه جزا، به‌طور خاص در متون قانونی ایران، مورد توجه مقنن قرار گرفته است. این مقررات در موقعیت‌هایی چون نزاع‌های دسته‌جمعی و ضرب و جرح‌های ارجاعی به محاکم، به کار می‌روند و در حال حاضر، با چالش‌های فقهی و قانونی مواجه هستند. اختلاف نظر در تعاریف و مصادیق جراحات نافذه، پیچیدگی‌ها و ابهاماتی را به وجود آورده است. بر همین اساس لایحه اصلاح ماده (۷۱۳) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲/۲/۱ برای رفع ابهامات موجود در این زمینه تهیه شده است. این اصلاحیه به اهمیت توجه به عمق جراحات‌های وارده اشاره دارد و در تلاش است تا با مشخص کردن معیارهای دقیق تری، از صدور احکام نامتناسب در پرداخت دیه جلوگیری کند. همچنین، به‌موجب این اصلاحیه، زمینه برای بررسی و تطبیق جراحات غیر عمیق با مواد قانونی دیگر فراهم شده است. از این رو، تحلیل و بررسی دیدگاه‌های فقها در این خصوص نیز از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. به نظر می‌رسد با عنایت به ابهامات موجود از یک سو و از سوی دیگر تطابق این لایحه با برخی دیدگاه‌های فقهی تصویب لایحه اصلاحی می‌تواند به بهبود وضعیت حقوقی جراحات نافذه در سیستم قضائی کشور کمک کند. در این گزارش، به بررسی دقیق مقررات کنونی و لایحه اصلاحی و چگونگی تطابق آن با مبانی فقه اسلامی پرداخته خواهد شد.

۲. بررسی سابقه تقنینی در خصوص جراحی نافذه در قوانین کیفری

در بررسی پیشینه تقنینی در خصوص جراحی نافذه می‌توان به دو قانون که بعد از انقلاب اسلامی به تصویب رسید اشاره نمود. یکی قانون دیات (۱۳۶۱) که در خصوص جراحی نافذه بیان کرده است: هرگاه نیزه یا مانند آن در دست یا پا فرورود، در صورتی که مجنی علیه مرد باشد، دیه آن یک صد دینار است و در صورتی که زن باشد ارش آن با نظر حاکم تعیین می‌شود. قانون دوم، قانون مجازات اسلامی (۱۳۷۰) است که در ماده (۴۸۳) آن مقرر شده است: هرگاه نیزه یا گلوله یا مانند آن در دست یا پا فرورود در صورتی که مجنی علیه مرد باشد دیه آن یک صد دینار و در صورتی که زن باشد دادن ارش لازم است. در حال حاضر نیز مطابق ماده (۷۱۳) قانون مجازات اسلامی (۱۳۹۲) این جراحی با الحاق دو تبصره به آن این‌گونه تعریف شده است:

«نافذه جراحی است که با فرورفتن وسیله‌ای مانند نیزه یا گلوله در دست یا پا ایجاد می‌شود دیه آن در مرد یک‌دهم دیه کامل است و در زن ارش ثابت می‌شود.

تبصره ۱ - حکم مذکور در این ماده نسبت به اعضائی است که دیه آن عضو بیشتر از یک‌دهم دیه کامل باشد، در عضوی که دیه آن مساوی یا کمتر از یک‌دهم دیه کامل باشد، ارش ثابت است مانند اینکه گلوله در بند انگشت فرورود.

تبصره ۲ - هرگاه شیئی که جراحی نافذه را به وجود آورده است از طرف دیگر خارج گردد، دو جراحی نافذه محسوب می‌شود». چنانچه ملاحظه می‌گردد در هر سه قانون فوق با ادبیات تقریباً مشابه ملاک تحقق جراحی نافذه وارد شدن نیزه یا گلوله در دست یا پامی باشد و تصریح یا اشاره‌ای به لزوم خارج شدن آن از طرف دیگر عضو نشده است. به جهت ابهامات قضایی که در سال‌های قبل از تصویب قانون ۱۳۹۲ شکل گرفته بود در ماده (۷۱۳) دو تبصره جهت رفع برخی ابهامات به این ماده الحاق گردید. در تبصره «۱» حکم مزبور را صرفاً در اعضای دارای دیه بیشتر از یک‌دهم محقق دانسته و در تبصره «۲» به صراحت در مواردی که وسیله‌ای که موجب جراحی نافذه شده از طرف دیگر عضو خارج شود را دو جراحی نافذه محسوب نموده است. در ادامه به بررسی مفاد لایحه اصلاحی و چگونگی انطباق آن با برخی دیدگاه‌های فقهی می‌پردازیم.

بررسی معنای لغوی نافذه

معنای لغوی این واژه دارای تعریف و حدود و ثغور روشن و بدون ابهامی می‌باشد. واژه «نفذ» در لغت به معنای عبور و گذر کردن از چیزی [۱] و [۲] و به باطن و درون چیزی وارد شدن است، برای نمونه اگر گفته شود «نفذ السهم» به این معنا است که نیزه در درون گوشت فرورفته، به گونه‌ای که گوشت را شکافته و از سوی دیگر آن سرنیزه بیرون آمده است. [۳]

چنانچه ملاحظه می‌شود از نظر واژه‌شناسی «نفذ» به معنای عبور از چیزی و خروج از آن دانسته شد و لذا نافذه در جایی گفته می‌شود که خنجر یا نیزه از طرف دیگر خارج شود، از همین رو می‌توان گفت کلمه نفذ یا نافذه در جایی به کار می‌رود که وارد شدن چیزی مانند نیزه و تیر از یک سمت و خروج آن از سمت دیگر تحقق پیدا کند.

۳. دیدگاه‌های فقهی در خصوص معنای اصطلاحی نافذه

همان‌طور که اشاره گردید در خصوص معنای اصطلاحی جراحی نافذه در میان دیدگاه‌های فقهی اختلاف نظر به چشم می‌خورد. به طور کلی می‌توان دیدگاه فقها در این رابطه را در طبقه‌بندی ذیل قرار داد:

دیدگاه اول: مطلق جراحی بدون توجه به عمق آن

برخی از فقها بر این باورند که مطلق ورود هر شیء به داخل بدن مصداق نافذه است و تفاوتی نمی‌کند که آن شیء بزرگ باشد یا کوچک و ریز،

همچون سرنگ و سوزن، ورود شیء در بدن قابل توجه باشد یا بسیار کم و به اندازه سوزن.

دیدگاه دوم: جراحی با لحاظ عمق آن

بر اساس این دیدگاه؛ نافذ در صورتی محقق می شود که به مقدار کافی در بدن نفوذ کند؛ خواه مثل ماهیچه ها باشد یا مواردی که استخوان است و از کنار استخوان به مقداری که عرفاً نفوذ نامیده شود بگذرد و در موارد شک حکم نافذ جاری نمی شود. [۴]

دیدگاه سوم: جراحی نافذ مبتنی بر شکافتن طرف دیگر عضو

بر اساس این دیدگاه ملاک در نافذ آن است که آلت جارحه باید علاوه بر اینکه جسم را سوراخ کرده و در آن فرورود، طرف دیگر را شکافته و نمایان شود [۵] و [۶] و بالطبع یک دیه به آن تعلق خواهد گرفت، نه دو دیه. [۷]

۴. بررسی مفاد لایحه پیشنهادی

به نظر می رسد لایحه اصلاحی با دیدگاه سوم قرابت داشته و از این حیث در لایحه اصلاحی شکافته شدن عضو و خارج شدن وسیله جراحی از طرف دیگر برای تحقق جراحی نافذ ضروری دانسته شده است. بر همین اساس ماده (۷۱۳) قانون مجازات اسلامی باید به نحوی اصلاح شود که تعریف جراحی نافذ منحصر در مواردی باشد که وسیله ای که جراحی را ایجاد نموده است از طرف دیگر عضو خارج شود. از این رو مطابق متن لایحه پیشنهادی متن ماده (۷۱۳) باید به ترتیب زیر اصلاح گردد:

«نافذ جراحی است که با فرورفتن وسیله ای مانند نیزه یا گلوله در دست یا پا و خارج شدن از طرف دیگر ایجاد می شود دیه آن در مرد یک دهم دیه کامل است و در زن ارش ثابت می شود». همچنین مبتنی بر این اصلاح لازم است تا در خصوص مواردی که وسیله مزبور از طرف دیگر عضو خارج نشده باشد نیز تعیین تکلیف شود؛ لذا پیشنهاد شده است عبارت ذیل نیز به انتهای ماده الحاق گردد: «در صورتی که از طرف دیگر خارج نشود، با صدق هر یک از عناوین جراحی مذکور در ماده (۷۱۰) این قانون، مطابق آن عمل می شود و چنانچه منجر به صدمه دیگری شود که دیه مقدر نداشته باشد، ارش نیز تعیین می شود».

لازم به ذکر است ماده (۷۱۰) قانون مجازات اسلامی مقرر می دارد: هرگاه یکی از جراحی های مذکور در بندهای (الف) تا (ث) ماده (۷۰۹) این قانون در غیر سر و صورت واقع شود، در صورتی که آن عضو دارای دیه معین باشد، دیه به حساب نسبت های فوق از دیه آن عضو تعیین می شود و اگر آن عضو دارای دیه معین نباشد، ارش ثابت است.

لذا در تعیین میزان دیه یا ارش در موارد مزبور باید میزان دیه مندرج در بندهای (الف) تا (ث) در ماده (۷۰۹) به نسبت دیه مقرر در دست یا پا مورد محاسبه قرار گیرد. به عنوان مثال در خصوص جراحی متلاحمه چنانچه در دست یا پا واقع شود باید سه صدمه دیه دست یا پا را مورد محاسبه قرار داد.

نکته دیگری که در لایحه پیشنهادی قابل توجه است آنکه علی القاعده با اصلاح تعریف جراحی نافذ اساساً حکم تبصره «۲» ماده (۷۱۳) که مقرر می دارد: «هرگاه شیئی که جراحی نافذ را به وجود آورده است از طرف دیگر خارج گردد، دو جراحی نافذ محسوب می شود» منتفی می گردد و باید حذف شود. به همین جهت لایحه اصلاحی حکم دیگری را جایگزین این تبصره نموده است که به جهت رفع ابهام مثبت ارزیابی می شود، به موجب حکم تبصره پیشنهادی در لایحه: در مواردی که نافذ، همراه با صدمه دیگری مانند شکستگی یا خردشدگی استخوان باشد، هر یک دیه جداگانه مربوط به خود را دارد.

با عنایت به اصلاحات پیشنهادی در لایحه که تعریف جراحی نافذ را تغییر می دهد به نظر می رسد جهت رفع هرگونه ابهامات بعدی لازم است در متن تبصره (۱) فعلی نیز اصلاح عبارتی صورت گیرد. در همین راستا پیشنهاد می شود عبارت «مانند این که گلوله در بندانگشت فرورود» حذف شود و یا اینکه عبارت «و از طرف دیگر خارج شود» به ادامه آن ملحق شود.

۵. جدول تطبیقی لایحه

متن لایحه	متن قانون فعلی	توضیحات کارشناسی	پیشنهاد مرکز پژوهش‌ها
<p>ماده ۷۱۳- نافذه جراحی است که با فرو رفتن وسیله ای مانند نيزه یا گلوله در دست یا پا و خارج شدن از طرف دیگر ایجاد می‌شود ديه آن در مرد یکدهم ديه کامل است و در زن ارش ثابت می‌شود. <u>در صورتی که از طرف دیگر خارج نشود، یا صدق هر یک از عناوین جراحات مذکور در ماده (۷۱۰) این قانون، مطابق آن عمل میشود و چنانچه منجر به صدمه دیگری شود که ديه مقدر نداشته باشد، ارش نیز تعیین می‌شود.</u></p> <p>تبصره ۱ - حکم مذکور در این ماده نسبت به اعضائی است که ديه آن عضو بیشتر از یکدهم ديه کامل باشد، در عضوی که ديه آن مساوی یا کمتر از یکدهم ديه کامل باشد، ارش ثابت است مانند اینکه گلوله در بند انگشت فرو رود.</p> <p>تبصره ۲- <u>در مواردی که نافذه، همراه با صدمه دیگری مانند شکستگی یا خردشدگی استخوان باشد، هریک ديه جداگانه مربوط به خود را دارد.</u></p>	<p>ماده ۷۱۳- نافذه جراحی است که با فرو رفتن وسیله ای مانند نيزه یا گلوله در دست یا پا ایجاد می‌شود ديه آن در مرد یکدهم ديه کامل است و در زن ارش ثابت می‌شود.</p> <p>تبصره ۱ - حکم مذکور در این ماده نسبت به اعضائی است که ديه آن عضو بیشتر از یکدهم ديه کامل باشد، در عضوی که ديه آن مساوی یا کمتر از یکدهم ديه کامل باشد، ارش ثابت است مانند اینکه گلوله در بند انگشت فرو رود.</p> <p>تبصره ۲ - هرگاه شیئی که جراحی نافذه را به وجود آورده است از طرف دیگر خارج گردد، دو جراحی نافذه محسوب می‌شود.</p>	<p>*مقررات مربوط به جراحی نافذه در قانون مجازات اسلامی به دلیل ابهامات موجود در تعریف و نحوه تعیین ديه آن، نیازمند اصلاح و بازنگری است. چه اینکه در این خصوص مشخص نیست عمق و مقدار نفوذ جراحی تعیین ديه تأثیر دارد یا خیر؟</p> <p>*همین امر موجب گردیده در موارد جراحی سطحی که فاقد عمق و نفوذ باشد نیز همان مقدار ديه مقرر تعیین گردد که این موضوع در مواردی که جراحی متعدد و سطحی باشد موجب افزایش نامتناسب میزان ديه می‌شود.</p> <p>*پیشنهاد اصلاحی لایحه ناظر به ضرورت خارج شدن وسیله جراحی از طرف دیگر عضو با برخی دیدگاه‌های فقهی مطابقت دارد.</p>	<p>ضمن موافقت با حکم پیشنهادی لایحه؛ با عنایت به اصلاحات پیشنهادی در لایحه که تعریف جراحی نافذه را تغییر می‌دهد به نظر می‌رسد جهت رفع هرگونه ابهامات بعدی لازم است در متن تبصره (۱) فعلی نیز اصلاح عبارتی صورت گیرد. در همین راستا پیشنهاد می‌شود عبارت "مانند این که گلوله در بند انگشت فرورود" حذف شود و یا اینکه عبارت "و از طرف دیگر خارج شود" به ادامه آن ملحق شود.</p>

۶. جمع بندی

مقررات مربوط به جراحی نافذه در قانون مجازات اسلامی به دلیل ابهامات موجود در تعریف و نحوه تعیین ديه آن، نیازمند اصلاح و بازنگری است. چه اینکه در این خصوص اطلاق ماده مذکور موجب شده عمق و مقدار نفوذ جراحی در تعیین ديه تأثیر نداشته باشد و به همین علت در جراحات سطحی نیز همان میزان ديه تعیین شود. لایحه اصلاح ماده (۷۱۳) قانون مجازات اسلامی با مبنا قرار دادن و ملاحظه عمق جراحی، تعریف روشن تری از جراحی نافذه ارائه نموده و سعی دارد از افزایش نامتناسب ديه در جراحات متعدد که نفوذ و عمق قابل توجه ندارد، جلوگیری کند. این اصلاحیه که با برخی دیدگاه‌ها و مبانی فقهی منطبق می‌باشد، می‌تواند به بهبود نظام قضائی و کاهش تعارضات اجرایی در این حوزه کمک کند. از این رو تصویب لایحه پیشنهادی با اصلاح عبارتی زیر مورد پیشنهاد می‌باشد.

در تبصره «۱» ماده (۷۱۳) عبارت: «مانند این که گلوله در بند انگشت فرورود» حذف شود و یا اینکه عبارت «و از طرف دیگر خارج شود» به ادامه آن الحاق شود.

- [۱] فراهیدی، خلیل بن احمد، کتاب العین، قم: دارالهجره، ۱۴۰۹ ق.
- [۲] ابن فارس، احمد بن فارس، معجم مقاییس اللغة، قم: دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۴۰۴ ق.
- [۳] ابن منظور، محمد بن مکرم. (۱۴۰۴ ق) لسان العرب (ج ۳، چاپ سوم) بیروت: (دارالفکر للطباعة و النشر و التوزیع - دار صادر.
- [۴] مکارم شیرازی، ناصر، استفتائات جدید، قم: مدرسه امام علی (ع)، ۱۴۲۷ ق.
- [۵] مجلسی، محمد تقی بن مقصود علی، روضه المتقین فی شرح من لایحضره الفقیه، قم: کوشانبور، ۱۴۰۶ ق.
- [۶] طباطبایی حکیم، سید محمد سعید. (۱۴۱۵ ق) منهاجا لالصالحین (ج ۳، چاپ اول) بیروت: دارالصفوه.
- [۷] فاضل لنکرانی، محمد، تفصیل الشریعه فی شرح تحریر الوسیله - الديات، قم: مرکز فقهی ائمه اطهار (ع)، ۱۴۲۲ ق.

گزیده سیاستی

به منظور ایجاد وحدت رویه در محاکم و پرهیز از افزایش نامتناسب دیه در جراحات کم عمق و سطحی؛ تصویب لایحه اصلاح ماده (۷۱۳) قانون مجازات اسلامی که با برخی دیدگاه‌های فقهی نیز منطبق است مورد پیشنهاد می باشد.

مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی

تهران، خیابان پاسداران، روبروی پارک نیاوران (ضلع جنوبی، پلاک ۸۰۲)

تلفن: ۷۵۱۸۳۰۰۰ صندوق پستی: ۱۵۸۷۵-۵۸۵۵ پست الکترونیک: mrc@majles.ir

وبسایت: rc.majles.ir